

Adam Mickiewicz

*Porządek służby w synagodze**

[Poniedziałek] 11 sierpnia 1845 r.

Rue Neuve St. Laurent 14 o godz. 8 wieczorem być przy drzwiach synagogi.

Wchodzi się przez ulicę St. Laurent. Minąwszy lożę portiera, na lewo w dziedziniec, i zaraz na prawo są wielkie drzwi. Wszedłszy do świątyni iść wprost ku wielkim drzwiom i tam wokoło są galerie dla gości. Miejsca wskażą p. Prague i Luissierey. Zostawać z głową nakrytą. Modlić się bez przyklęknięcia, siedząc w ławkach. Kobiety wchodzi na pierwsze piętro nad entresolem¹, w drzwi po prawej ręce, i tam zajmują miejsca, jakie się im podoba. Świątynia mało albo nic oświetlona nie będzie.

Przebędziemy tam godzinę; potem brat Adam z trzema innymi braćmi pójdzie do rabina.

Przetrwać dzień dzisiejszy do jutra, do 12, i być na modlitwie w tym duchu: że łączymy się z żalem Izraela, gdziekolwiek bądź na ziemi oplakującego dziś zburzenie Jerozolimy². My, Polacy, mamy obudzać w sobie podobne uczucie, wspominając rzeź Pragi i wzięcie Warszawy³. Dla Francuzów Waterloo jest tym samym. Ukorzymy się przed duchem Izraela, który 1800 lat umiał dochować boleść tak żywą, jak gdyby nieszczęście jego wczora zaszło.

Jeśli w ciągu modlitwy brat Adam poczuł, że trzeba zaśpiewać *Bóg naszą ucieczką*⁴, wtedy on zacznie, a my za nim odśpiewamy pierwszą strofę dwa razy.

¹ * Powyższy tekst jest wskazówką Adama Mickiewicza udzieloną członkom Koła Sprawy Bożej, sekty pod wodzą Andrzeja Towiańskiego, w związku z inicjatywą wieszczą aby krąg ten dołączył do zgromadzonych na modlitwie w paryskiej synagodze, 11 sierpnia 1845, w święto upamiętniające rocznicę zburzenia przez Rzymian świątyni w Jerozolimie. Gest ten wpisywał się w szeroki pogląd poety na wspólnotę losów narodów żydowskiego i polskiego. Edycja powyższego tekstu została opracowana na podstawie *Adama Mickiewicza Dzieł Wszystkich*, Zebrane i oprac. staraniem Komitetu Redakcyjnego, t. XI *Przemówienia*, oprac. Stanisław Pigoń, wyd. Nakładem Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej, Skład Główny w Kasie im. Mianowskiego, Warszawa 1931, s. 590-591. Przypisy, na podstawie pierwotnych przypisów Stanisława Pigoń, opracowali Antoni Buchner i Michał Klubiński.
Entresol – antresola.

² 11 VIII 1845 r. przypadała według kalendarza żydowskiego rocznica zburzenia świątyni w Jerozolimie przez cesarza rzymskiego Wespazjana w r. 70 (*tisza be-aw*). Cesarz zburzył ją siedmiomiesięcznym oblężeniem.

³ Rzeź Pragi podczas insurekcji kościuszkowskiej, 5 XI 1794.

⁴ Psalm 45 (46), w Kole Sprawy Bożej traktowany jako obrzędowy.